

Pavel GANTAR
Mojca ŠAŠEK DIVJAK

Zaključne ugotovitve z jubilejnega 30. Sedlarjevega srečanja urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije z naslovom *Razvojni trajnostni projekti – primeri dobrih praks za mesta in podeželje*

Za jubilejno 30. Sedlarjevo srečanje je prispelo veliko kakovostnih referatov, zato smo morali uvesti še dodatno sekcijo v dopoldanskem času. S tem smo dali vsem avtorjem možnost predstavitve, kljub temu pa je bilo tudi dovolj časa za razprave. Predstavljenih je bilo 24 prispevkov, ki jih je napisalo kar 45 avtorjev. Na srečanju je bilo prisotnih malo več kot 100 urbanistov in prostorskih načrtovalcev iz vse Slovenije, z občin, ministrstev, iz podjetij, s fakultet, inštitutov idr.

V posameznih sklopih srečanja – v nagovorih, uvodnem in končnem plenarnem delu ter v obeh ločenih sklopih – so bili predstavljeni primeri slovenskih dobrih praks, saj je bilo povabilo na jubilejno 30. Sedlarjevo srečanje namenjeno predstavitvi dobrih ali celo najboljših praks in izzivov pri nas. Med razpravami so udeleženci komentirali prikazano in problematiko slovenskega prostorskega načrtovanja in se pogosto sklicevali na konkretne primere. Ugotavljamo, da je ena največjih kakovosti Sedlarjevih srečanj, da se združijo prostorski strokovnjaki iz vse Slovenije, različnih ravni in profilov, in predstavijo v zadnjem obdobju opravljeno delo, hkrati pa preverijo problematiko in se do nje kritično opredelijo.

Ugotovitve in sklepi z jubilejnega 30. Sedlarjevega srečanja so:

- Prispevki, predstavljeni na 30. Sedlarjevem srečanju, nakazujejo veliko raznovrstnost tem, pristopov in ravni obravnave trajnostnega razvoja v prostoru. Poudarek pa je vendarle bil na primerih dobrih praks in izkušnjah, ki jih je urbanistična stroka pridobila pri snovanju razvojnih trajnostnih projektov. Če sodimo po predstavljenih primerih, lahko ugotovimo, da je koncept trajnosti že dalj časa vodilna opredelitev v sodobnem slovenskem urbanizmu.
- Poleg predstavitve dobrih praks je več udeležencev srečanja načelo tudi konceptualne vidike, predvsem pa, kaj pomeni koncept trajnosti v prostorsko-družbenem

razvoju. Dano je bilo pomembno opozorilo, da lahko razsežnosti trajnostnega razvoja resnično dojamemo le, če določene ureditve opazujemo v daljši časovni perspektivi in v širšem (globalnem) prostorskem okviru.

- Več govornikov je opozorilo na pogost pojav, ko dobre lokalne trajnostne pobude ter urbanistične in prometne rešitve naletijo na oviro zaradi obstoječe pravne ureditve ali nesodelovanja države, ki bi morala omogočiti rešitve, ki spadajo v njeno pristojnost. Gre za neuskkljenost med razvojnimi cilji države in potrebami lokalnih ravni po konkretnih trajnostnih rešitvah, ki bi omogočile boljšo kakovost življenja.
- Kljub predstavitvam dobrih praks o mogočem sožitju vseh oblik prometa (motornega, kolesarskega, pešprometa, javne prehodnosti odprtih površin v naseljih idr.) so bile v sklopu o trajnostni mobilnosti in prometu izražene kritične zahteve za nove proučitve prometnih razmer v Sloveniji in ustrezno ukrepanje. To velja za prometno omrežje kot celoto, cestni in predvsem zastareli železniški promet, probleme vsakodnevnih migracij, javnega transporta, izgradnje kolesarskih stez, pešpoti itd. Kritično so bile ocenjene obremenitve z onesnaževanjem zaradi prometa v mestih in v stanovanjskih naseljih: s hrupom, umazaniam zrakom, pretirano energetsko porabo, pretirano porabo prostora itd.
- Ob vtisih s predavanj in razprav se je na srečanju razvila zanimiva razprava, ki se je nanašala na vlogo občin pri pripravi izvedbenih dokumentov za urejanje prostora – predvsem občinskih podrobnih prostorskih načrtov (OPPN). Priprava in sprejetje OPPN po slovenski zakonodaji nedvoumno spadata v pristojnost občin, ne glede na to, kdo je pobudnik in financer priprave. Le celovit nadzor strokovnih urbanističnih služb v javni domeni lahko poskrbi, da bodo javni interesi v prostoru ustrezno upoštevani.

Zato lahko v sklepu srečanja poudarimo, da se javni interesi v prostoru ne nanašajo le na javne prostore in ureditve, ampak tudi na zasebne pobude in posege, ki morajo upoštevati skupno javno korist, ne samo kapitalskih ali drugih zasebnih interesov.

Da bi se seznanili z obstoječimi praksami občin pri pobudah, izdelovanju in sprejemanju OPPN in občinskih prostorskih načrtov (OPN), predlagamo, naj Ministrstvo za okolje in prostor skupaj z občinskimi združenji (Združenje občin Slovenije (ZOS), Skupnost občin Slovenije (SOS) in Združenje mestnih občin Slovenije (ZMOS)) ter Društvom urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije (DUPPS) in drugimi relevantnimi institucijami ali/in posamezniki organizira posvet, na katerem bi predstavili in ovrednotili različne prakse sprejemanja OPN in OPPN ter njihovih sprememb in dopolnitev.

Končne ugotovitve in sklepe je pripravil dr. Pavel Gantar, dopolnil in potrdil pa izvršni odbor Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije.

Ugotovitve so bile poslane Simonu Zajcu, ministru za okolje in prostor, Skupnosti občin Slovenije, Združenju mestnih občin Slovenije, Združenju občin Slovenije, poslanskim skupinam, povabljenim in udeležencem Sedlarjevega srečanja ter medijem.

.....
Dr. Pavel Gantar, prostorski sociolog
E-pošta: pavel.gantar@siol.net

Dr. Mojca Šašek Divjak, univ. dipl. inž. arh., predsednica
Izvršni odbor Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije,
Ljubljana
E-pošta: drustvo.dupps1@gmail.com